

SVETOVNI DAN ZDRAVJA

7. aprila obeležujemo svetovni dan zdravja, ker je bila na ta dan leta 1948 ustanovljena Svetovna zdravstvena organizacija, s kratico SZO, po angleško World Health Organization, s kratico WHO.

Svetovna zdravstvena organizacija zdravje definira kot stanje **telesnega, duševnega in socialnega blagostanja** in ne le odsotnost bolezni ali napake.

Tudi v slovarju slovenskega knjižnega jezika najdemo podobno razlago:

Zdravje je stanje **telesnega in duševnega dobrega počutja**, brez motenj v delovanju organizma.

Pa ste se kdaj vprašali od kje beseda zdravje v slovenskem jeziku sploh izvira?

V slovenskem etimološkem* slovarju najdemo besedo zdravje, ki izhaja iz pridevnika *zdrāv*. Njen prvi zapis so našli v 16. stoletju.

**nanaša se na zgodovino besed, predvsem njihovega izvora in pomena*

Iz pridevnika *zdrav* izhajajo tudi druge besede, ki izhajajo iz iste besedne družine kot so *zdrāvje, zdravnik, zdravnica, zdravniški, zdrāvstvo, zdravljica, zdravica, zdravilen, zdravilišče, zdravilo, zdrāviti, nazdrāviti, ozdrāviti, ozdravēti, ozdravljiv, nēozdravljiv, pozdrāviti*.

Praslovanska beseda '*zdrav*' (*ꙗꙋꙋꙋꙋꙋꙋ*) ali latinsko '*sanus*' se je razvila iz (pra)indoevropske besedne zloženke **h₁su-* 'dober' in izpeljanke iz **deru-* 'les, drevo' iz katerih dveh je nastala beseda **h₁sudōryo*, ki naj bi pomenila 'iz dobrega lesa'. Zanimivo kajne?

pra-indoevropski jezik:	<i>ꙗꙋꙋꙋꙋꙋꙋ</i> :	<i>*h₁su</i> + <i>*deru</i>	→ <i>*h₁sudōryo</i>
pomen zgornjih besed:	'zdrav':	'dober' + 'les, drevo'	→ 'iz dobrega lesa'

Ali veš?

Sam pojem zdravja pa so v različnih časovnih obdobjih različno uporabljali. Imel pa je tudi različne pomene, nemalokrat pa je bil povezan z nadnaravnimi silami, duhovi in bogovi.

Z verovanjem, da se z obredi da vplivati na duhove in nadnaravne sile, so bolezen videli kot božjo kazen, ozdravitev pa kot božjo milost. Saj se naj nič ne bi zgodilo brez volje bogov, kar se zazna predvsem v biblijskih besedilih.

Beseda zdravje pa se je v preteklosti uporablja tudi v povezavi s pozdravljanjem. Že v rimsko antičnem času so za pozdravljanje z željo po zdravju uporabili izraz »Salve«, kar pomeni »pozdravljen, zdravstvuj«.

V slovenščini so pozdravljanja v zvezi z zdravjem etimološko sorodna, a so bila tako kot drugje naslonjena na božjo naklonjenost (npr. slovenske besedne zveze iz 17. stoletja »*Búg te primi*«, »*¡drou bodi*«, »*Pomozi Bogh*«, »*zdravo*«, »*da[zimi zdrav*«, »*salve*«.

Tudi jaz vam želim vse dobro (predvsem zdravja) ☀️.

In ne pozabimo, da je **zdravje** ena izmed **temeljnih človekovih pravic** in vrednota, ki se jo jemlje kot samoumevno vse dokler smo zdravi.

Vsak posameznik pa je **odgovoren za svoje zdravje** in ga lahko tudi **sam izboljša**.

VIRI:

Nacionalni inštitut za javno zdravje

Slovenski etimološki slovar. Marko Snoj. 2015.

Gorazd Makarovič. O pomenih besednih pozdravov. 2013.